

GEORGE RIZESCU

Performanța narativă și excelența comicului

Opera comică a d-lui George Rizescu este o formă conștientizată de reevaluare a surselor comicului, în formele moderne și postmoderne.

Autorul conturează un univers al comicului și chiar al teritorialității, iar în „Tratatul de Prostologie” descoperă o sursă originală a umorului în emergența cursurilor și tratatelor docte care au sufocat univversul didactic, sau (în „Statui ușor fisurate”) în înfloriturile discursurilor politice.

Din vechiul comic de limbaj, d. George Rizescu disociază noul comic al comunicării, dar s-a extins și asupra fenomenului politic în această nouă civilizație a comentariului în care ne aflăm din momentul când am pășit în noul mileniu, și chiar mai dinainte.

Ultimele sale două cărți, „Mic tratat de prostologie” și „Statui ușor fisurate”, **reprezintă cea mai completă și complexă contribuție textuală la descifrarea și explorarea formulelor umoristice pe care le produce o societate tot mai rizibilă și comică, cu cât – se pare – își pierde simțul umorului la nivel de conștiință. Acest ultim simț se fundamentează pe degradarea celorlalte simțuri din dotarea ființei umane.**

Comicul comunicării exacerbate pe care îl instaurează proza lui George Rizescu reprezintă una dintre cele mai adecvate și sincrone exprimări scripturale în spiritul civilizației contemporane.

Sigur, mai demult s-a sesizat hamletiana „ieșire din țâțâni a lumii” noastre de la început de mileniu, lume aflată încă sub teroarea unui final glorios, apocaliptic ce trebuia să încununeze fastuos mileniul trecut și anul atât de trâmbițat, 2000, așteptat, desigur, de 2000 de ani, (după unii, așteptat chiar de mai multă vreme).

Ținuta sobră, metodică, universitară a autorului – devenit un important autor comic al epocii noastre – nu putea duce decât la o creație reprezentativă a contemporaneității și la descoperirea unui scriitor de primă mărime și înaltă semnificație într-o perioadă în care imaginea tot încearcă să detroneze textul... și iată, nu poate!

Și nu poate pentru că la baza unui film, a unei opere dramatice, a unui serial de mic sau de mare ecran se găsește, invariabil, un text, exact la fel ca în epocile primitive și primitoare ale condeiului...

D. George Rizescu, profund autor comic al actualității, și-a creat o teritorialitate expresivă pe deplin personalizată, susținută de o operă consistentă în adevăratul sens al cuvântului.

Prin scrisul său, el nu poate fi smuls din centrul universului comic contemporan deoarece rămâne ținut locului prin ancorele grele reprezentate de romanele sale, începând cu ciclul „Salvache...” și continuând cu „Tratatul de prostologie” și cu „Statui ușor fisurate”.

Autorul, desigur, un cronicar al timpului său, ne reprezintă, în această ultimă carte, o „istorie” fabuloasă a evenimentelor și personajelor care marchează o perioadă dintr-un spațiu determinat.

„Istoria” e un concept de secol XIX care pe de o parte înregistrează și definește documentar, cronologic și coerent timpul și spațiul, și – pe de altă parte, este o construcție imaginară, o poveste inventată dar credibilă, o subtextuală fabulă cu difuze motivații didactice și o finalitate morală. „Istoria” este înregistrată și explicată cu scopul de a fi model, fie pozitiv, fie negativ, ca să nu se mai repete.

Tragedia începe cu acceptarea principiului după care istoria se repetă, dar nu se repetă din proprie voință, ca să spunem așa, nici din voința celui care a consemnat-o, ci pentru că oameni din diferite generații doresc același lucru: Puterea, instituția dominației asupra celorlalți, ascensiunea în ierarhia socială până la vârful funcțiilor care acordă exercițiul discreționar, acumularea tuturor valorilor și binefacerilor materiale.

Lupta politică ar trebui să fie o confruntare de idei, dar finalmente nu e decât un proces de acumulare, mascat, nerecunoscut, folosit și deopotrivă – înfierat de toată lumea.

Nu degeaba Alexandru Macedon, cuceritorul lumii, autorul celui mai mare imperiu realizat vreodată, a fost înmormântat cu o mână afară, să se vadă că de fapt, n-a luat cu el nimic...

După apariția „Micului tratat de prostologie”, ediția a II-a, revăzută și mult adăugită, în Colecția Academica la editura „Tipo-Moldova”, Iași 2015, carte unică în literatura contemporană, nu putem decât să facem observația că prostologia s-a ... academizat. Prostologia, nu prostia, ca să fim bine înțeleși!

„Tratatul...” este cu adevărat un tratat savant, complex, riguros, eminent elaborat după toate principiile academice și universitare.

Demersul auctorial se așează sub un Moto din „Oracolul – manual și arta prudenței” de Baltasar Gracian: „Prostia a pus mâna pe lume... Deși toată lumea e plină de proști, nu e unul care s-o creadă și nici s-o bănuiască despre sine”.

Dacă „Micul tratat...” are 728 de pagini, putem să sperăm că tratatul normal trebuie să ajungă pe la 1500 de pagini și, pentru a deveni consultabil, ar trebui editat ca un serial, în 10-15 episoade convingătoare. Dar actualul „Tratat...” are un cuprins dens și variat care ambiționează exhaustivitatea: Noțiuni introductive, Necesitatea unei științe a prostologiei, Starea de gestație a prostiei, Isovoarele prostologiei, Isovoarele scrise ale prostologiei, Prostologia în antichitate, Prostologia în Evul Mediu, Prostologia și politica în Evul Mediu, Prostologia în epoca modernă, Instrumentele de lucru ale prostologiei, Subiecții în prostologie, Sancțiunile în prostologie, Remedii în prostologie, Prostologia și Omul zilei – capitole urmate de Anexe la tratatul de prostologie.

Aș putea spune că numai aparent întâmplător cărțile d-lui George Rizescu se continuă sau mă rog, se interferează una cu alta datorită rezoluției apăsate a unui univers narativ coerent, continuu și contiguu dar poate în afara oricărei intenții manifeste.

Astfel, discursul narativ potențează și perpetuează o conturată spiritualitate comică și morală care se concretizează în opere structural asemănătoare, dar esențial diferite ca temă, tipologie și umanitate livrescă.

„Gogoșile” sistemului administrativ : nivelul de trai (al aproapei, dar mai sigur, propriu), grija pentru cetățean, viitorul strălucit ș.a., iată substanța epică a romanului „Statui ușor fisurate”.

Romanul poate să susțină pe întinderea a peste trei sute de pagini același discurs narativ care maimuțărește cu seriozitate și sarcasm toate locurile comune, habitudinile și prejudecățile sistemului administrativ, ca o atitudine demolatoare provocată și susținută din chiar centrul sistemului. **Mai mult, personajele nu se deosebesc prin limbaj – toate vorbesc la fel, se integrează în această exprimare narativă aparținând Vocii auctoriale, dumnezeu al textului său.**

Povestitorul edifica o construcție romanescă ținând în mână poveștile dispartate pe care le unifică, le face convergente într-o semnificație generală, existentă însă, latent, în fiecare proză.

Performanța sa scripturală este maximă în aceste fraze stufoase, enorme, care surprind chiar formula epocii.

Iată, de exemplu, pe toată pagina 175, există o singură frază, care începe astfel: „Dacă aș vrea să spun acest tip de adevăr, ar trebui să vă spun, domnii, mei, că nici acum, după douăzeci și cinci de ani de la Revoluție, cultura română nu s-a curățit de mizeria voastră, de prezența voastră, a scriitorilor politrucci, a scriitorilor formați la Academia „Ștefan Gheorghiu” și la Școala Eminescu... ar trebui să spunem cum v-am dat, atunci când aveam puterea absolută, toate editurile pe mână...” etc., etc. Apoi, în continuare, există zeci de pagini care ar fi putut intra în „Tratatul de prostologie”, dar trebuie menționat că autorul „Tratatului...” apare ca personaj în „Statui...”

Dar cel mai important lucru este că autorul a evoluat stilistic, a câștigat în coerență și cursivitate, dar și în manipularea ficțională a numeroaselor personaje.

Discursul narativ a căpătat rafinament și distincția detașării de propriul univers epic.

Evenimentele se dinamizează și coagulează în jurul unui eveniment cultural de răsunet, cu multe implicații – construirea unei statui a Primarului în Piața Centrală a localității. De asemenea, există și o mare expoziție deschisă la Muzeul de artă local, în centrul căreia tronează Tabloul pe care custodele îl prezintă ca pe o capodoperă. Dar Comitetul Științific Local al Pensionarilor Progresiști, unitate etalon a societății civile locale din cea mai evoluată urbe a României hotărăște să

construiască prima Statuie din lume dedicată fericirii generale.

Domnul Latriniță ține un discurs politic convingător, însă el nu este singur în demersul său. În capitolul al III-lea apare distinsul domn Darius Lacheu, poet specializat în „cântece patriotice, ode, omagii închinare familiei fostului dictator”, care vorbește despre măreția vremurilor.

De fapt, toată lumea ține cuvântări, fiecare personaj are partea sa de oratorie, și din însumarea acestora se conturează un climat politic dominat de un univers discursiv politicianist.

În interiorul scriiturii sale, în universul elaborat, autorul dovedește o evoluție profundă în cristalizarea și în limpezirea rezoluției individuale.

În opinia noastră, autorul re-solemnizează discursul comic auctorial, după o lungă perioadă de timp în care comicul se diluase îngrijorător iar umorul se proletarizase potrivit exigențelor cenzurale entropice ale ideologiei de tristă amintire.

Perioada pe care autorul o aduce în prim plan este aceea de politicianism cronic, tranzacționism, corupție și eroziune a funcțiilor statului, și ea nu diferă nici de vremea comunismului, nici de aceea mai îndepărtată, post-pășoptistă, pe care o incrimina cu pathos Al. Macedonski: „M-am născut în niște vremuri/ Când tâmpita burghezime/ - Legiune de coțcari/ Pune-o talpă noroioasă/ Pe popor și boierime/ Și când steagul libertății/ E purtat de-un cârciumar”.

Aflat acum la maturitatea deplină, personalitatea complexă a d-lui George Rizescu a dat naștere unei opere importante în proza satirică, dar s-a dovedit și un exeget al universului religios, pe lângă calitățile sale de profesor universitar specialist în drept internațional, ceea ce ar putea explica, din punct de vedere biografic, profunzimea observațiilor sale transpuse în universul creației literare.

După ce, o vreme, comicul a strălucit în teatru – configurația dramatică fiind mai permisivă și oarecum extensibilă prin virtuțile scenei și prin jocul „subversiv” al actorilor – în perioada comunistă, cu autori geniali precum Teodor Popescu – acum revine în universul narativ prin personalități ca autorul de față. Sigur, capul de listă rămâne tot Tata Caragiale, care suferea de morbul genialității atât în dramaturgie cât și în proză și pe care le-a ilustrat magistral și cronologic – biografic vorbind – chiar în această ordine.

Dl. George Rizescu a crescut de la volum la volum, însă cu „Tratatul...” și cu „Statui...” – pentru că cele două cărți nu pot fi despărțite – el duce până la absurd incisivitatea satirei sociale.

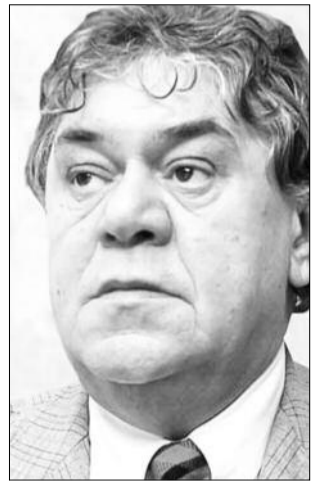
Autorul performează o cronică vastă și nuanțată a epocii post-revoluționare, o eră a ticăloșilor, sau, altfel spus, o epopee a noului capitalism românesc fundamentat istoric pe demagogie și populism.

În plus, se conturează și noul specific al epocii începute cu noul mileniu, individualizat prin comunicare și comentariu.

Chiar dacă autorul dezvoltă o critică nimicitoare asupra „orizontului politic” al partidelor și liderilor epocii, chiar dacă vitriolează sarcastic năravurile, moravurile și morala proiectului social dezvoltat de grupuri mercantile de scriitori și publiciști, autorul nu disimulează o solidaritate conceptuală cu spiritul novator și progresiunea socială, care însă pot fi receptate diferit, în cheia comică oferită de autor, într-o lectură „pe muchie de cuțit”, între cele două interpretări.

Autorul urmărește, prin opțiunea deriziunii, prezentarea degradată a vechilor concepte de integrare – europenizarea, evoluția socială, progresul economic, nivelul de trai – care au marcat permanent societatea românească încă de la revoluția din 1848 și s-au accentuat după revoluția din 1989 – adică urmărește aproape un secol și jumătate de istorie socială românească. În fond, nici nu este o mare deferență între idealurile politice ale lui Cațavencu și Rică Venturiano și cele ale noilor lideri de la frontierele mileniului al treilea.

Astfel, putem să afirmăm că d. George Rizescu performează, în seria unitară și coerentă a romanenilor sale, o epopee post-revoluționară a noului capitalism românesc.

Tragedia începe cu acceptarea principiului după care istoria se repetă, dar nu se repetă din proprie voință, ca să spunem așa, nici din voința celui care a consemnat-o, ci pentru că oameni din diferite generații doresc același lucru: Puterea, instituția dominației asupra celorlalți, ascensiunea în ierarhia socială până la vârful funcțiilor care acordă exercițiul discreționar, acumularea tuturor valorilor și binefacerilor materiale.

CRONICI

Vali Nițu sau (re)scrierea vieții

La activitatea sa economică și jurnalistă, Vali Nițu (n. 12. XI.1952), Ungureni, Dâmbovița; studii la Facultatea de Științe Juridice a Universității Valahia, 2000-2004, și Facultatea de Științe Juridice Sociale și Politice cu specializarea jurnalism, 2004-2008 și Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, 2007-2008; Doctor în Științe economice; funcționar public la Primăria Municipiului Târgoviște, fondator de reviste) adaugă ipostaza de poet și publicist preocupat de realitățile curente, private mai degrabă ca *irealități* ce fug mereu, într-o năucire generalizată, de sub condei sau de sub tastele calculatorului. Într-un mod bacovian, însă fără vreo tentă de muzicalizare, de atmosferizare nervurată, sunt surprinse momente existențiale într-un registru al radicalei neutralități (citește: gradul zero) al scriiturii, analogizată cu o totală neutralitate glacială a sensibilității.

Dăm de o operație tehnică de *grafitizare*, de eliminare a luciului de pe fontă, astfel încât totul să pară cenușiu, tern, fără relief. Acolo unde apare câte o impresie sau o senzație mai luminoasă imediat se aplică o substanță sicativă, pentru a anula strălucirea. Mișcarea e exclusă, fiind înlocuită de alunecare, de glisare, de pendulare. Am putea vorbi despre o atemporalizare a timpului, care e fatalmente pierdut, irecuperabil. Cadențele sesizabile sunt ale unei *monotonii*, concepută ca stare generală a lumii.

Poetul se dedă unei desubstantizării a acesteia, a punerii sub semnul lipsei de consistență: culorile se decolorează, sunetele se surdineză sau chiar se reduc la tăcere, dimensiunile obiectelor se deformează, își pierd materialitatea, eul este absolvit de identitate, trăind – în cel mai înalt grad paroxistic – senzația că este antrenat într-un joc de zaruri, unde șasele domină, repetându-se persuasiv: „parcă se trezește visul/ cu ușile date de perete/ când în pauza de publicitate /stă la masă cu moartea / jucând barbut// între herghelii de fulgere și lumânări aprinse / zarul a fost aruncat / șase/ ca unică posibilitate de-a stânga/ șase/ și-n partea dreaptă/ ochiul a fost lovit/ gura a apucat să spună / rugăciunea cu capul plecat / spre perna râului scaldat/ de libertatea jocului de noroc/ ca o iluzie// păzită de vulnerabilitate/ bariera sexy se mai ridică o dată/ și aruncă cu zarul / din nou șase șase / până când” ((i)recuperabil).

Este învederat faptul că poetul abordează – într-un context nou al timpului și al istoriei – marea temă universală a lumii ca teatru (*theatrum mundi*) care nu a fost evitată de literatura română ce a cucerit și deosebite înălțimi filosofice prin Eminescu, Creangă, Caragiale, Ionescu, ea fiind și un topos

frecvent al reprezentanților *Școlii literare și artistice de la Târgoviște*.

Ea apare, la Vali Nițu, cu o notă originală evidentă constând într-o imagine obsesivă a unei învârtiri neconținute în cerc, a repetabilității/ (i)repetabilității timpului și a unei împărțiri binare a lumii în două lumi, între care – sub formă de liant, de punte – se înșiră suspinele, regretele, accesele de jale (cu izomorfismele ei: strigăte, urlete, „dureri de seară” etc.): „poate unei lumi/ sau unui câine pribeag îi pasă/ aud vântul / cu balamaua de jos / ruginită și ruptă/ scârțâie a jale/ încât nu te lasă să oprești / și să aprinzi o lumânare/ la stâlpul cu scrinul aurit/ repetiție/ repaus/ convoi de suspine/ mâine/ încrustat cu dalta/ nume/ punte pribeagă / între două lumi/ alte lumi” (*lumi, două lumi*).

Iubirea îi oferă, de asemenea, o împărțire binară, de data aceasta într-un registru al tandreței și purității: „iubirea-mi este sete/ potolită cu cerul nesfârșit/ al izvorului curat/ de pietrele rămase/ în viață// cu brațele deschise-mi oferă/ descântecul stâncii așezate și trăite/ repetabil/ primăvărat/ 1 martie// în statormicia buzelor/ deslușesc susurul apei/ sub cristalul zăpezii/ pulsează inel verde de iubire/ fecunda femeie/ tu colț de vis/ și simbol/ natură binară/ alb și roșu” (*mărțișor*).

Oscilarea între două tărâmurii, care se interogîndesc, se proiectează aliterativ sau se pun într-o relație opozitivă, determinând atât modul esențial de a scrie/ rescrie, cât și modul de a trăi, de a-și exprima trăirile. Cultivând o manieră minimalistă de fixare a formelor realului, poetul caută să surprindă, cel puțin în domeniul erotic, întregul complex de senzații pe care le trăiește: „Venit-am la izvor/ odată cu cerbul stingher/ luând din ființa lui/ privirea cea blândă/ și iubirea-mi mister/ ...Am putut să-l privesc/ și am învățat să-mi feresc/ inima/ ce zvâcnea/ de foamea din lupul ce aștepta/.. iar cerbul privea/ o pasăre stingheră/ și ea ca și mine/ ca tine și noi/ inima trăia/ iubire” (*stingher*).

Starea erotică este înfățișată printr-o înălțuire de momente intense, concret-senzoriale, atingând hybrisul (așa cum se întâmplă în trăirea complexă a dorului): „m-am regăsit lângă tine/ alături de ce mi-aș fi dorit să am/ și nu am avut niciodată// poate sună banal/ dar este vocea din sufletul meu ce te-a chemat pot spune de-o viață// cu diminețile vorbesc despre tine/ și nu-mi caut cuvintele să-ți spun că te iubesc/ cu calculatorul depănă amintirile/ și le așez aleatoriu/ nu într-o ordine alfabetică/ riguroasă/ ca tine// tresar pe ultima imagine de viață/ și încerc să mă ridic cu zâmbetul serii/ când salut înainte de a adormi/ dorințele mari și putințele mici// știi ceva? ești în

gândul meu și-n visele mele/ și mai am atatea de spus!!” (*știi ceva?*).

Acesta-i, autoportretul liric-pictural pe care și-l face în culori contrastante Vali Nițu: merge dând de hopuri neașteptate, dar și de porțiuni netede ce-l duc spre zările împlinirilor; este un cactus cu țepi care ocrotește frumusețea și sufletul vulnerabil al florilor... Gândurile și trăirile cu tentă neoromantică și neoexpresionistă, desfășurate de obicei în chip tumultuos, cu efuziuni reactive, se densifică, luând apect de *concelli* de comprimate, de tablete (unul din volume impunându-le programatic: *Trăgând înapoi o noapte. Poezii și tablete*): „M-am privit/ dincolo de mine/ numai cu lumina mea”; „Flămând de viață curg în timp”; „M-ai ferecat în ochii verzi iubirea dar / o simt pe geana lunii dinspre albastru spre tăcere”; „și am plecat cu timpul însuși eu”.

Referințe critice:

„... Avem aici un fel de extincție a trăirii individuale în natură, ca-n perlele lirice ale folclorului, sau ca în unele poeme ale lui Lucian Blaga” (Florentin Popescu).

„Elementele noi din inventarul liric conferă un text poetic nou, înnoit radical, materialul finit, re-creat este elevat și substanțial, a câștigat în formă, dar și în profunzime. În relativitatea noastră de zi cu zi, mă aflu de la un timp (concomitent, nu poetic, „celest”) printre cei ce mizează cu bucurie pe poetul Vali Nițu și pe poezia lui invulnerabilă...” (Corin Bănu).

„Poezia lui Vali Nițu are un panteism asumat unde liricul găsește expresie plastică, concret-senzorială, dând stării erotice o tensiune specială” (George Toma Veseliu).

Concursul național de creație poetică „Ion Pillat” – „Acolo unde-n Argeș...”

Ediția a VIII-a, Pitești, 14-15 octombrie 2016

Concursul se adresează creatorilor de poezie care nu au depășit vârsta de 35 de ani, nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor și nu au volume tipărite. Fiecare concurent va trimite 7 (șapte) poezii (nu mai mult de 10 pagini), purtând fiecare în loc de semnătură un motto care se va regăsi și pe un plic închis ce va conține datele personale ale autorului: numele, prenumele, vârsta, profesia, adresa, telefonul etc.

Lucrările, dactilografiate sau culese la calculator în 3 (trei) exemplare, la 1,5 rânduri, Times New Roman, **vor fi trimise** cu mențiunea *Pentru concursul de poezie „Ion Pillat”, până la data de 9 septembrie 2016, pe adresa Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș, str. Armand Călinescu, nr. 14, Pitești, județul Argeș, cod poștal 110047, tel./fax: 0248-219080*. Creațiile trimise la concurs nu se înapoiază.

Juriul, alcătuit din specialiști în literatură (poeti, critici, editori), va acorda următoarele premii: ● Marele premiu al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș – în valoare de 1.100 lei; ● Premiul Centrului de Cultură „Brătianu” – Ștefănești, Vila „Florica” – în valoare de 500 lei; ● Premiul Bibliotecii Județene Argeș „Dinicu Golescu” – Pitești – în valoare de 500 lei; ●

Premiul Revistei de cultură „Argeș” – în valoare de 500 lei. În funcție de valoarea ridicată a acestei ediții, se mai pot acorda și alte premii speciale, oferite de edituri, reviste, cotidiene și sponsori din Pitești și județul Argeș.

Festivitatea de finalizare a concursului, decernarea premiilor și gala laureaților vor avea loc vineri 14 octombrie 2016, la Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș. Cu această ocazie se va desfășura un simpozion având ca temă generală evoluția poeziei contemporane. Organizatorii vor anunța din timp premiații, pentru a putea fi prezenți la manifestare. Cheltuielile de cazare și masă vor fi suportate de către organizatori.

În funcție de aportul instituțiilor implicate, organizatorii își rezervă dreptul de a redistribui sau de a nu acorda unele premii.

Notă: Câștigătorul Marelui Premiu nu mai poate participa la edițiile următoare ale concursului.

Organizatori: Consiliul Județean Argeș, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș, Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” – Pitești, Centrul de Cultură „Brătianu” – Florica – Ștefănești, Centrul Cultural Pitești

„Cenușă în buzunare” - antologia trăirilor autentice

Un trecut rememorat sau un *carpe diem* ce se permanentizează prin actul de creație? Întrebarea se naște pe măsură ce nuvelele reunite în volumul „Cenușă în buzunare” (Ed. Charmides, Bistrița, 2014) ni-l descoperă pe scriitorul și protagonistul, Alexandru Vlad. În prefața scrisă de Victor Cubleşan, aflăm câteva aprecieri și direcții de lectură, între care faptul că „Alexandru Vlad se numără printre prozatorii români care și-au construit opera, numele și statura, cu migală, tenacitate, consecvență și viziune”. Scriitorul optzecist propune publicului cititor o colecție de douăsprezece nuvele cu puternice accente autobiografice. La nivelul discursului narativ, el devine narator-personaj și, cu răbdarea ardeleanului și precizia unui ceasornicar, valorifică fiecare detaliu, astfel încât nuvelele nu alunecă în monotonie, oferind mereu ceva nou pentru care prezentul merită trăit.

Tonul ușor enigmatic al unora dintre nuvele („Amintirea clară și precisă a zilei de 27 septembrie, 1970”; „Arheologie”) și lirismul ce caracterizează descrierile pitorești asigură nota autentică a scrierii, alături de ineditul unor imagini. O plimbare în oraș este prilej de observație și relate a unei situații stranii: naratorul are impresia că este urmărit de „un personaj” care ducea cu sine o pendulă stricată. Acesta din urmă căuta un ceasornicar. Motivul este cel puțin comic: a furat pendula care, între timp, s-a stricat. În nuvela „Arheologie”, narațiunea este realizată la persoana a III-a, nu la persoana I, așa cum ne-am fi așteptat. Interesant este faptul că personajul, pe măsură ce sapă grădina, găsește diverse lucruri: o ceașcă de aluminiu, un ceas. Efectul nu întârzie să apară: „A căzut o clipă pe gânduri: el nu aruncase aceste obiecte, le păstrase ca pe niște relicve”. Aspecte simple ale realității se transformă ca și când sub ochii cititorului s-ar desfășura vreun proces din alchimie: obiectele devin relicve, iubita purtând o blană albă – „porumbelul alb între ceilalți”.

Ineditul imaginilor provine din abilitatea de a *mânui* cuvintele. „Cenușă în buzunare” este nuvela ce dă chiar titlul volumului. Imaginea ce ne introduce în atmosfera nuvelei este sugestivă pentru efortul pe care îl presupune actul de creație: „Câteodată cuvintele mor între creion și hârtie. Le vezi acolo, neajutate, unite în fraze corecte, frigide, care descurajează. (...) Este un moment pe care îl cunosc toți cei care se alarmează de teama unui blocaj mai lung, ca o muțenie spontană care te face miserabil și plicticos”. De fapt, este un punct de vedere asupra condiției scriitorului care încearcă să găsească un subiect în orice situație, fie ea cotidiană ori neobișnuită. Titlul volumului poate voala metafora cuvintelor *moarte*, lipsite de consistență, care zboară precum cenușa în vânt. Mai poate trimite la „urmele” pe care le-ar putea lăsa o femeie în sufletul bărbatului care, nostalgic, îi revede chipul, ca o himeră: „Decum nu se mai găseau în încăperea mea urmele acelei femei frumoase și dificile, care m-a făcut să-mi ies din obiceiuri, preocupări și până la urmă și din fire, ca un melc exasperat ce și părăsește cochilia la un cântec despre care știe că nu-i aduce nimic bun”. Putem găsi o posibilă interpretare și în „cenușa” pe care o lasă evenimentele vieții sub forma amintirilor. Până la urmă, în fața cititorului se desfășoară momente din viața autorului, acestea fiind reconstituite prin prisma amintirilor.

„Viața mea în slujba statului” este nuvela în care prozatorul oferă cititorului posibilitatea de a pătrunde în viața lui, dincolo de condiția de scriitor. Și înainte de toate, parcă ar vrea să ne spună, este un om a cărui viață șerpuiește între sușuri și coborâșuri. „Controlor de trafic novice”, coleg, amant, muncește, provoacă rivalități, petrece, observă oamenii. Subtil, printre întâmplări de o natură savuroasă, prozatorul introduce fraze cu iz de maxime de viață, pe care experiența le formulează cel mai bine: „Gol, omul este o ființă care nu mai are obligații convenționale”; „Constatam încă o dată, dacă mai era nevoie, că nimic nu se răspândește mai repede ca tocmai ceea ce e propus a rămâne confidențial”; „Oamenii

seamănă nu neapărat după felul în care văd, ci mai ales după felul în care orbesc”. În această lume care „începuse să devină un turbilon de nervozitate”, doar șeful părea că mai deține controlul: „Nu că șeful s-ar fi zbatut prea tare pentru noi (...). Îi deveneam pe rând și metodic cu toții datori (...). Gravitam astfel în jurul lui și nu ne puteam păstra demnitatea, nici măcar după standardele lui lax”. Angajatul Alexandru Vlad ieșea la un pahar cu colegii, era implicat în dispute, aborda femeile cu timiditate. Scriitorul, însă, a așezat toate aceste aspecte într-o formă stilizată, exprimând, prin analepse ori maxime, însăși esența existenței umane concentrată în lucrurile simple.

Ceea ce reține în mod special atenția la nuvelele lui Alexandru Vlad este felul în care acesta utilizează *descrierea*. Fie că este vorba despre un peisaj, fie despre o situație ori portretul unei persoane, autorul subliniază liniile necesare unei prezentări cât mai realiste, astfel încât oferă impresia spectacolului vieții, netulburat în desfășurarea de forțe a destinului. Această idee ne apropie mai mult de universul artistic al lui Marin Preda, prozator care, pornind de la nuvele, construiește treptat imaginea țaranului român, acționând și reacționând pe marea scenă a vieții cu toate schimbările sale. Alexandru Vlad propune mai multe personaje pentru a creiona pitorescul vieții. În nuvelele sale, avem de-a face cu oameni care au curajul să trăiască, nu doar să existe. Acest lucru se datorează accentelor autobiografice și caracterului confesiv al antologiei. Nimic nu este la întâmplare, iar naratorul subiectiv nu scapă nimic din ce l-ar putea ajuta să redea în mod veridic acest spectacol. Regizor și actor, își clădește universul operei după cum simte însăși vibrația vieții.

Îată câteva portrete ce ilustrează capacitatea autorului de a înzestra cuvintele cu putere de reprezentare, astfel încât, prin intermediul lor, să capteze miezul personalității personajului: Vova, controlor de trafic șef, „râdea arătându-și dinții cu strungăreață, presăra glume fără sare și vorbe întoarse, învățate probabil pe de rost (...) În glumele lui Vova rămânea mereu sămânță de provocare, erau doar un mod ceva mai protocolar să ajungă la umilire și conflict”; Gogu, „oia neagră a grupului nostru (imi place să cred că nu eram eu aceea!), dovedea instinctul de-a pedepsi (...). Ar fi abuzat fericit de toți cei care depindeau cât de cât de el”. Seria continuă cu petrecăreții reuniți la pictorul Boris: „Sculptorul Irimie se desprinsese din sunete și întunericul încăperii, cu fața osoasă, cu barba căruntă și scurtă, cu părul cărunt și scurt retrăgându-se spre creștet. (...) Irimie era beat și extatic. Trupul lui subțire, cu hainele prea lipite, avea ceva nobil și stângaci în dezlănțuirea grupului”; „Boris, sărbătoritul, era în extaz. Servea vin, dansa (...) Îi știam cu toții viciul, îl cunoșteam și autoritățile, totuși era timid în a și-l manifesta public, fie și în chip ritualic”.

Una dintre cele mai savuroase nuvele este „Rica”, tocmai pentru modul în care este prezentat personajul eponim. Slobodă la gură, femeia, „colorată ca un papagal”, nu se sfiște să folosească un limbaj la fel de...colorat. La rândul său, naratorul nu se sfiște să-l redea. Acest lucru putea face din Rica un subiect de roman: „avea părul vopsit blond ca spicul și tuns scurt, ca la soldații americani (...). Totul se amplifică la ea de la bază spre partea de sus. Până și capul: de la gâtul gros se amplifică și mai mult spre freza scurtă, ca la un ou pus invers. (...) Stilul ei: spunea bancuri porcoase unul după altul și dădea singură semnalul când trebuiau ceilalți să râdă, printr-un hohot scurt, cu gura larg deschisă”. Scena întâlnirii dintre narator și Rica, pe marginea discuției despre scrierea unui roman autobiografic, este astfel descrisă încât produce simpatie pentru personajul feminin, care, în ciuda frivolității în exprimare și comportament, nu provoacă dezgust. Replica ei de la finalul nuvelei (și al întâlnirii) relevă tocmai sinceritatea și naturalitatea Ricăi: „Vai ce bătărană am fost, tâmpita de mine! Să mă ia mama dracului! Dar și el, putea foarte bine să-mi arate un certificat medical”. Trăirea autentică nu este cu nimic diminuată la nivelul discursului

narativ, podoarea negăsindu-și rostul în redarea acesteia.

Cât despre situații de viață, acestea gravitează și ele în jurul personajelor care au lăsat o urmă în conștiința comunității. Nuvela „Curcubeul dublu (*Proces-verbal*)” prezintă drama unui profesor de filosofie pensionar, care, împreună cu mama lui, se stabilesc la sat. Acesta este un prilej pentru a oferi o viziune de ansamblu asupra mediului rural, dar mai cu seamă asupra oamenilor de la sat. Aceștia considerau orice nou-venit ca pe un intrus, curiozitatea lor avidă nu-i răbda până nu-i aflau povestea. Ioan Horotan, cunoștință de-a naratorului, nu se bucură prea mult de venirea în sat, murind la scurtă vreme. Atitudinea sătenilor față de acest eveniment se înscrie într-un automatism: „Țăranii din sat s-au dus totuși în convoi în urma sicriului ca la unul de-al lor, cu pălăriile în mână, dar mai degrabă din reflex, respectând rutina drumului spre cimitir. Ceea ce respectau ei era mai degrabă însăși Moartea”. Mama profesorului avea să sfârșească tragic: jefuită și siluită, moare la scurt timp după fiul ei. Din superstiție sau teamă, sătenii evită să vorbească despre întâmplarea care a făcut mare caz. Este atitudinea omului care se sfiște de necunoscutul pe care nu-l poate înțelege.

Din nuvelele acestui *excelent prozator* (și care, din păcate, s-a stins din viață prea repede) nu lipsesc accentele lirice, prilejuite de dorința de a reda culoarea locală. În acest sens, introducerea pe care o alege pentru „Drumul spre Polul Sud” este edificatoare: „O să încep cu o imagine, ca să vă seduc. Doar imaginile au putere. (...) Se spulberă o zăpadă fină, amestecată cu un praf ca o făină compromisă. Vântul piaptănă orașul cu ostilitate și străzile sunt aproape pustii. Nimeni nu pare să aibă nevoi urgente. Când vântul încremenește, frigul mușcă pielea fără să te pătrundă. Obrăjii se învinețesc, mâinile devin sângerii. Frigul seamănă mai mult ca oricând cu o arșiță”. Frigul asemănat cu o arșiță! Câtă finețe în alăturarea unor termeni oximoronici! Nu putea lipsi imaginea omului în mijlocul acestui peisaj hibernal: „Furtuna m-a înghițit în câteva minute. Era ca o cufundare în apă. Nu mai aveam nevoie de toate simțurile (...) Frigul, pentru că-l doream, nu era primejdios, ci el era doar riscul, ca un echilibru pur”. În fața naturii, omul nu are decât să se supună. Autorul construiește imagini vizuale de o forță covârșitoare (similară cu cea a frigului!) pentru a reda, rând pe rând, stările ce-l încearcă pe măsură ce înaintează: „Miraje fugare, jnepeni înghețați ce-ți capturau gleznele, balize ce păreau uriașe, dar care nu-ți treceau de brâu când ajungeai lângă ele, și mai ales anihilarea oricărei sensibilități spre beneficiul orgoliului și al voinței”. Sunt inserate și notele amiralului Byrd, explorator ce s-a aventurat în expediții polare, ca o confirmare a atotputerniciei frigului în anotimpul rece.

Volumul se încheie printr-o „Addenda”, ce vine să încheie seria nuvelilor, un fel de metatext prin care prozatorul își propune să lămurească cititorii asupra alegerilor sale. Un act de creație complet și asumat, „Cenușă în buzunare” este „polul” literar în explorarea căruia se aventurează Alexandru Vlad, consemnând simbolurile cele mai importante, în deplină consonanță cu sine și cu lumea. Și pentru ca povestea să nu sfârșească, pe coperta a patra a cărții cititorul este trimis către alte opere, la fel de bogate artistic: „Aripa grifonului”, (Cartea Românească, 1980), „Drumul spre Polul Sud” (Cartea Românească, 1985), „Frigul verii” (Editura Miliatară, 1985), „Atena, Atena” (Dacia, 1994), „Fals tratat de conviețuire” (Dacia, 2002), „Sticla de lampă” (Grinta, Cluj-Napoca, 2002), „Viața mea în slujba statului” (Paralela 45, 2004), „Vara mai nepăsători ca iarna” (Ed. Tribuna, 2005), „Curcubeul dublu” (Polirom, 2008), „Ploile amare” (Charmides, 2011), „Măslina aproape gratis” (Eikon, 2012). Unele sunt inserate în acest volum, pe altele rămâne să le descopere. Aventuri ale unui scriitor bogat și tot atâtea experiențe de lectură care vin să îmbogățească cititorii și să le deschidă noi orizonturi ale cunoașterii!

Ceea ce reține în mod special atenția la nuvelele lui Alexandru Vlad este felul în care acesta utilizează descrierea. Fie că este vorba despre un peisaj, fie despre o situație ori portretul unei persoane, autorul subliniază liniile necesare unei prezentări cât mai realiste, astfel încât oferă impresia spectacolului vieții, netulburat în desfășurarea de forțe a destinului.

Încă una din seria gafelor Brâncuși

Când tăvălugul istoriei mătură lumea, de toate se alege praful. Singurele care supraviețuiesc haosului bezmetic al înălțărilor și prăbușirilor sunt cultura și arta. Și, tot prin ele sunt restituite civilizațiile înghițite de timp sau uitate cu desăvârșire. Există o fabulă a lui Aurel Baranga care mi-a reținut în mod special atenția prin semnificația ei. Broasca țestoasă și broasca râioasă se laudă fiecare cu ceea ce crede a fi mai important. „La nașterea mea”, spune țestoasa, „a asistat însuși regele Soare”. „Da”, îi replică râioasa, „dar pe mine m-a cântat La Fontaine”. Morala: cuvântul cu teme și bine folosit, ca și arta, superioare materiei și efemerului, sunt unicele care înfruntă temutul timp.

Gradul de cultură și spiritualitate al unui popor n-are neapărat legătură cu nivelul de civilizație. Pentru a demonstra asta, Aldous Huxley a recurs la o neobișnuită comparație între minunatele palate venețiene, doldora de opere de artă, însă lipsite de confort, și locuințele americanilor, minimaliste din punct de vedere artistic, dar perfect funcționale; între mobilierul spectaculos, dar incomod din aceleași palate și ultraconfortabilul fotoliu american. Diferențele vorbesc de la sine. Fala culturii unui popor o fac operele de artă pe care le deține și, mai cu seamă, calitatea lor. Mândria Franței este Luvrul; a Rusiei, Ermitajul; a Austriei, Kunsthistorische Museum; a Angliei, National Gallery și în mod deosebit splendida colecție a picturilor lui Turner. Mătrășită istoric, decăzută economic, jefuită sistematic, Grecia continuă să atragă magnetic prin moștenirea sa artistică, atâta cât a mai rămas, prin ansamblul de pe Acropole și muzeele sale, care cu toate vicisitudinile, continuă să fie pline de opere de artă, de parcă sculpturile antice ar crește la loc. Dar la noi? Ca la noi la nimenea, cum spunea cu năduf Eminescu. Ca un făcut, la noi toate stau pe dos decât în restul lumii și asta indiferent de regim politic. De unde trag trista concluzie că ceva din ADN-ul mioritic o ia mereu razna când e vorba să discearnă între bine și rău, între valoare și nonvaloare. După care, *post factum*, ne dăm de ceasul morții vorbind inflammat și incontinent despre valorile naționale pierdute. De ce ne-om fi văicărind atunci când lăsăm responsabilitatea pe mâna unor inși oficiali al căror nivel de cultură și educație nu saltă mai sus de genunchiul broaștei? Celor îndreptățiți să hotărască soarta culturii și artei românești li se închide gura de inși agramati și înfipti în funcții precum căpușele în blana câinelui, care nu se lasă clintiți din fotolii nici cu dârgul și care câștigă mereu împotriva tuturor evidențelor și adevărului.

Exemplar în toate privințele privind modul catastrofal de a gândi de la noi în materie de artă este cazul lui Constantin Brâncuși. Când decorat (*Steaua României*, 1923 și *Ordinul pentru Meritul Cultural*, 1931), când hulit după 1944, când iar admirat și peste poate de laudat după 1967 și ridicat la rangul de mare valoare națională, sculptorul și opera lui au avut de tras de pe urma negliobiei „patriotice”, a ineptiilor debitate pe seama sculpturii sale și a deciziilor luate de aceeași liotă de inși incolți proptiți în fruntea politicii băștinașe. Dacă astăzi suntem printre cei mai săraci în materie de sculptură brâncușiană - de n-ar exista ansamblul de la Târgu Jiu, ne-am număra printre dezmoșteniții artei sale -, până și puținul rămas în țară este scos la mezar. Bucureștiul este lipsit de un monument public, „Fântâna lui Haret”, pentru că proiectul brâncușian a fost respins de oficialitățile cu ochelari de cal de anțărt, care au preferat în schimb „o oroare arhitectonică”, statuia lui Spiru Haret „în redingotă în fața Universității aliniat soldățește într-o defilare de statui”, cum s-a exprimat Brâncuși, la vederea sculpturii lui Ion Jalea. Ansamblul de la Târgu Jiu nu e

produsul voinței naționale, cum s-ar crede, ci al întâlnirii astrale dintre intenția nobilă a sculptorului și voința Arethiei G. Tătărăscu, președinta Ligii Femeilor din Gorj de a înălța acest monument în memoria soldaților români căzuți în Primul Război Mondial în apărarea orașului. Ridicat de Brâncuși prin benevolat (sculptorul nu a acceptat să fie plătit pentru truda sa, el n-a cerut bani decât pentru procurarea materialelor necesare), în totală libertate (Arethia Tătărăscu n-a impus artistului absolut nimic, ci l-a lăsat să hotărască singur ce anume și cum gândește să arate monumentul), ansamblul de la Târgu Jiu, capododera unică în sculptura modernă mondială, este azi fala României. Însă... După căderea guvernului Tătărăscu când, după două amânări, inaugurarea ansamblului a avut loc la 27 octombrie 1938, noile oficialități nu s-au mai îmbulzit să fie prezente, trimițând doar un reprezentant oarecare, lucru care l-a supărat rău pe artist. Datele cu privire la eveniment sunt contradictorii: Barbu Brezianu dă drept fermă prezența sculptorului la inaugurare; după ce afirmă și el că Brâncuși ar fi participat la festivitate, V.G. Paleolog scrie că, indignat de lipsa și nepăsarea oficialităților, artistul s-a retras imediat după ceremonie la moșia prietenului său de la Corlatele. Într-o discuție particulară, d-na Sorana Georgescu-Gorjan a înaintat ipoteza cum că Brâncuși nici măcar n-a participat la inaugurare, rămânând în București, lucru care reiese parțial și din amintirile lui Ionel Jianu. Oricum, cele petrecute în urmă cu aproape 60 de ani au fost o pilulă amară pentru sculptor. Nu doar o pilulă amară, ci o adevărată cupă de otrăvă a fost nevoit Brâncuși să înghită la începutul anilor 1950, când noile oficialități comuniste, susținute de cozile de topor din cultură și artă au refuzat în mod jignitor și grosolan să accepte moștenirea pe care artistul intenționa s-o lase României. E vorba despre atelierul din Impasse Ronsin 11, cu toate sculpturile aflate în el la momentul morții sale. Deși unii neagă că Brâncuși ar fi făcut un testament în acest sens, pe principiul că de unde nu-i foc nu iese fum, trebuie că totuși a existat cel puțin o intenție din partea sculptorului, altminteri nu se explică naveta București - Paris și vizitele insistente ale unor personalități politice și cultural-artistice în Impasse Ronsin 11. Iarși relevantă în acest sens mi se pare furtunoasa ședință din 7 martie 1951, de la Secțiunea de Știință a Limbii, Literaturii și Artei a Academiei Române, când Sadoveanu, care conducea ședința, a cerut violent să fie aruncat la coș *acel „gunoi”*. Cum întreaga ședință a fost axată, nu pe vreo chestiune lingvistică sau literară, ci exclusiv în jurul lui Brâncuși, în mod firesc tragem concluzia că „gunoiul” cu pricina trebuie să fi fost oferta scrisă a sculptorului către statul român. Există persoane care contestă faptul că Brâncuși ar fi făcut o ofertă privind moștenirea operelor sale de către statul român, dar atunci mă întreb, ce Doamne iartă-mă, se toca cu atâta furie în ședința de la Academie și de unde până unde zvonul intens circulat despre existența unui act de refuz al moștenirii Brâncuși? Logica spune că nu putea exista un act de refuz dacă n-ar fi existat o ofertă. Într-o discuție purtată la Paris în 1991 cu Andrei Paleolog, care lucrase în Ministerul Culturii și Educației Socialiste până la plecarea sa definitivă în Franța, acesta mi-a spus răspicat: *Am văzut actul*. (de refuz, n.n.) De ce m-ar fi mințit și de ce m-ar fi avertizat că dacă doresc să vizitez și altă dată Franța, ar fi bine să nu deschid discuția despre cele întâmplate cu moștenirea Brâncuși? Oricum am lua-o și oricum am da-o, e limpede că la începutul anilor '50 ai secolului trecut s-a petrecut ceva grav care l-a afectat într-atât pe sculptor încât după 47 de ani petrecuți în Franța, fără a renunța la cetățenia română, brusc, în același an când era

luat în târbacă la Academie, a renunțat la ea și a solicitat acordarea cetățeniei franceze, lucru acceptat în 1952. În afara modului lezant în care fusese tratat în țară, un alt motiv, poate cel mai important, era salvarea operelor sale după moartea lui. Și iaca așa, statul român a pierdut definitiv atelierul sculptorului, cele 230 de sculpturi-socluri, 41 de desene, 1600 de fotografii și clișee fotografice, mobilierul conceput de Brâncuși și uneltele cu care a sculptat atâtea minunatii. Steagul Oltului flutură acum în centrul Parisului. Când am vizitat, în 1995, expoziția retrospectivă de la Centre Pompidou, am trecut de la o lucrare la alta înghițind noduri-noduri și blestemând negliobia în urma căreia am fost dezmoșteniți de operele celui mai mare sculptor modern, românul Constantin Brâncuși. Singura și mărunta consolare pe care am avut-o doi ani mai târziu, a fost catalogul expoziției de atunci - un catalog complet al operelor brâncușiene publicat de Editura Gallimard în condiții excepționale - permit cadou de la Serviciile Culturale Franceze. Minunat, dar și amar cadou.

Dacă românii în general și oficialitățile dâmbovițene în special n-au dat în brânci să promoveze opera brâncușiană, în schimb americanii erau entuziasmați și dornici să găzduiască vreo „*exhibition*” a sculptorului român. Un schimb de corespondență dintre istoricul de artă american Alfred Barr și sociologul D.D. Gusti, răspunzător în 1939 de destinele culturii românești, semnalat de Barbu Brezianu („Brâncuși în România”, Ed. Academiei Române, 1998), demonstrează acest lucru. În timp ce istoricul de artă scria că „*americanii vor fi onorați să aibă o expoziție Brâncuși, ceea ce constituie totodată o cinste pentru țara al căruia fiu este*”, D.D. Gusti îi răspunde „*cu regret*” că „*din cauza evenimentelor, expoziția Dv. (este, n.n.) imposibilă în cadrul bugetului nostru*”. Oare de câte ori a fost invocată, din 1990 încoace, chestiunea bugetului de câte ori a venit vorba de cultură sau de artă? Curios, din același buget nenorocit s-au plătit sume năucitoare pentru fel de fel de ineptii, inclusiv unele pretins „artistice”.

Americanii, ca americanii, dar și sovieticii s-au arătat dornici să aibă în expozițiile de artă franceză din 1928 și 1953 și sculpturi de Brâncuși. Cu foarte puțin timp înainte ca stalinismul să se dezlanțuie sălbatic în URSS, în 1928 comisarul poporului pentru educație Anatoli Lunacearski, secondat de sculptorița Vera Muhina, l-au vizitat pe Brâncuși convingându-l să participe la „*Expoziția de artă modernă franceză*” cu patru sculpturi și două desene, ținută la Muzeul de Stat de Artă Occidentală, azi Muzeul Pușkin, achiziționându-i chiar un desen. Ba, Anatoli Lunacearski, autorul catalogului expoziției, scria despre Brâncuși ca despre „un maestru minunat” (apud B. Brezianu), în timp ce în România începutului anilor 1950 aceleași oficialități obtuze dăduseră ordin să fie dărâmată Coloana. Care s-a încăpățânat să rămână la locul ei cu toată cazna boilor și tractoarelor care trăgeau cu nădejde de ea, în timp ce la Moscova era vernisată o expoziție de artă modernă franceză la care a participat și Brâncuși cu o lucrare în bronz polisat de care atașase nelipsitul său avertisment „*Ne pas toucher!*” Evenimentul a fost relatat de cunoscutul ziarist și romancier Ylia Ehrenburg în cartea autobiografică „*Oameni, ani, viață*”. Bulucită, în așteptarea deschiderii expoziției care întârzia, mulțimea începuse să se agite. Ca să liniștească puhoiul uman adunat ciopor în fața muzeului, care devenise din ce în ce mai nerăbdător, de pe treptele muzeului, Ehrenburg a ținut o scurtă și eficientă cuvântare: „*Ați așteptat treizeci de ani, mai așteptați, vă rugăm, treizeci de minute*”. (citez din memorie, pentru că împrumutând cuiva „*Oameni, ani, viață*”, mi-a pierdut tocmai

Americanii, ca americanii, dar și sovieticii s-au arătat dornici să aibă în expozițiile de artă franceză din 1928 și 1953 și sculpturi de Brâncuși.

volumul în care vorbea despre eveniment, dar sensul acesta era).

Care a fost sinuoasa soartă a operelor brâncușiene în România dintre anii 1950-1989, în general se știe. Paradoxal însă, ele au avut de suferit și mai mult după 1990. Dacă până în 1989 se putea da vina pe comunism și catastrofala sa ideologie, după aceea dată nu există nicio altă scuză decât dezinteresul oficial și crasa incultură de care guvernele dâmbovițene au dat dovadă: tupeul și obraznicia prin care un singur ins, Radu Varia, și-a arogat drepturile asupra ansamblului de la Târgu Jiu, bineînțeles sub oblăduirea oficială, apucându-se să demonteze Coloana cu avatarurile știute...; un altul, să scoată din manșetă, ca la circ, noi și noi „brâncuși”, falși bineînțeles, pe care a încercat să-i îndese pe gâtul nepricepuților, ba chiar și al criticilor de artă Dan Grigorescu și Octavian Barbosa, care au atestat autenticitatea „brâncușilor” made L.R. Stanciu după... două fotografii; Biserica Ortodoxă Română era și ea pe punctul de a se procopsi cu o Madonă L.R. Stanciu. Împotriva lui Barbu Brezianu, singurul brâncușolog adevărat de la noi, s-a dezlănțuit o adevărată cabală pe motivul „falsului de la Cotroceni”. După remontarea Coloanei și nefericita ei alămere, ansamblul de la Târgu Jiu a avut parte și de alte năprazne, precum zgărierea pereților interiori ai Porții de un camion care a ținut morțiș să treacă pe sub ea; spălarea monumentului cu apă și detergent, ceea ce a îngălbenit calcarul de Bampotoc; tăierea a peste 30 de arbori bătrâni care împrejuiau locul și asfaltarea spațiului din jurul Mesei cu un soi de mămăligă asfaltică zisă ecologică, îndepărtată după o scrisoare pe care am adresat-o Ministerului Culturii, la care mi s-a și răspuns!, dar mai mult ca sigur și a reacțiilor altor indignați de imixtiunile „gospodărești” în spațiul în care este amplasat ansamblul, precum și placarea cu lespezi de beton a marginii Jiului, acolo unde căzuseră în Primul Război Mondial soldații ce apăraseră orașul. Toate aceste „îmbunătățiri” contraveneau viziunii sculptorului care lega organic operele sale direct cu pământul și apa Jiului, un fel de Styx gorjenesc pe care se duceau sufletele eroilor morți.

Numărul sculpturilor lui Brâncuși în România e foarte mic față de cele aflate în Franța și Statele Unite, dar și pe acelea le-am tratat precum i-a tăiat capul pe unii și pe alții. Aflarea sculpturilor din colecția lui Nicolăescu-Plopșor, găzduite odinioară în conacul de la Ostroveni, a fost un miracol. Halul în care au fost tratate ne indignează. „Sărutul”, aflat azi la Muzeul de Artă din Craiova, servea drept teasc în butoiul cu varză pusă la murat; minunata „Coapsă”, aflată prin preajmă se pare că servise și ea aceluiași scop; iar „copiii de tinichea”, cum se exprimase îngrijitorul de la CAP-ul de pe fosta moșie a numismatului, în fapt două capete de copii turnate în bronz găsite în cerdac, au scăpat prin urechile acului să nu fie azvârlite într-un lac. Asta arată lipsa de educație și incultura care domnea în perioada comunistă. Stau, oare, astăzi lucrările cu mult mai bine? Într-o luare de cuvânt în Parlament în chestiunea achiziționării de către stat a sculpturii lui Brâncuși, un ins ignar a calificat *Cumințenia pământului* drept... „un pietroi” pe care nu merită să cheltuiască banii. Ce diferență mai e între ceapitul neștiutor de la Ostroveni care s-a folosit de „Sărut” pe post de teasc pentru butoiul cu varză și parlamentarul în cauză? Niciuna! Doar că cel din urmă, prin vot, are putere de decizie asupra sorții operei de artă. Și nu e singurul care gândește așa.

Las la o parte toate vitregiile prin care au trecut operele de artă ale celui mai bun și modern sculptor român în propria-i țară și ajung la ce mă doare și mă umilește cel mai rău: bălciul mediatic în care este aruncată „Cumințenia pământului” și jalnica cerșetorie la care se dedă guvernului tehnocrat în speranța, nerezonabilă!, de a-i determina pe români să doneze cele șase milioane euro ce

lipsește pentru a cumpăra celebra sculptură. Tot, dar absolut tot ce se petrece la ora actuală, este lamentabil și dezolant. Cu veșnica motivație când e vorba de cultură sau artă a lipsei banilor din buget, guvernul, pe principiul târguielii ca la piață - mai las eu, mai pui tu - cerșește de la populație șase milioane de euro. Asta într-o țară în care lefurile și pensiile sunt de câteva sute de lei jigăriți ce nu ajung uneori nici măcar pentru supraviețuire. Dacă la început mai eram dispusă încă să dau un minim credit actualului guvern, de astă dată a devenit evident că este total rupt de realitate, iar premisa de la care s-a pornit în ideea achiziționării sculpturii e total aberantă. Singura grijă a guvernului și a celorlalți oficiali, de la președintele țării la parlamentari și funcționari publici a fost creșterea nesăbuită a propriilor lefuri și pensii. Atât! O nouă ședință parlamentară? O altă creștere a bunăstării acestora. Poporul? Să rabde până la Sfântul Așteaptă! Ba, așa de izbeliște cum e, să mai scoată încă șase milioane de euro. Până la atârnatul cetățeanului român de picioare și afumatul cu ardei iute, ca în Evul Mediu, nu mai e decât un pas. Bani există, bani continuă să fie furați, banii din corupție se învârt cu lopata și în afara unor mici deranjuri cu invitații de la DNA, „mormanele” rămân în proprietatea ciorditorilor cu gulere albe. Că, vorba nu mai știu cui, dacă furi puțin înfunzi pușcăria, dar dacă furi mult se discută cu tine. Iar banii aceia nu-s ai unui stat abstract, ei au fost jefuiți din bunul public și de ei de la fiecare dintre noi. Ce fel de luptă anticorupție mai e și asta când, zgândăriți doar de ochii lumii, hoții rămân cu „mormanele”? De ce nu se recuperează cele peste trei miliarde de euro jefuite de-a lungul timpului în pungi de plastic, sacoșe negre și prin alte metode? Parada cu cătușele de pe scările DNA nu mai convinge decât pe cei slabi de minte, creduli ori de-a dreptul nătângi. Banii? Unde-s banii furați și de ce nu se străduiește statul să-i recupereze? Ar exista atunci sume suficiente cu care să cumpărăm nu doar o „Cumințenie a pământului”, ci câteva sute sau chiar mii de „Cumințenii”. Scenariul conceput pentru achiziționarea sculpturii prin cerșetorie publică este o metodă prin care guvernul vrea să scape de responsabilitate: nu-i el de vină că n-a dat banii, ci românii care nu s-au înghesuit să „doneze”. Să doneze ce și de unde? Pe șleau spuse, lucrurile stau așa: cine are bani, n-are nici educație, nici gust artistic și la prea puțini le pasă de soarta „pietroiului”: cine are educație și înalt simț artistic, n-are bani; iar românii de rând n-au nici una și nici alta. Cum bine zicea Caragiale: „Din această dilemă nu putem ieși. Am zis.”

Metodele prin care se apelează la pomana publică sunt penibile. Expunerea vremelnică a „Cumințeniei” la Banca Națională e lipsită de eficacitate, acolo se duc tot cei care cunosc valoarea sculpturii și care își iau, probabil, adio de la ea. Clipul cu *Brâncuși e al nostru* este cel mai ridicol și anost clip pe care l-am văzut vreodată. Lung, încălțit și prost conceput, n-are sorti de izbândă să ajungă nici la mintea românilor și nici la inimile lor. E penibil să-l aud pe ex-ministrul Culturii, Andrei Pleșu, debitând jovial platitudinea cu „Brâncuși e al meu și al tău”. Sau pe Oana Pelea invocându-l pe sculptor cu deplasatul apelativ „Domnule Brâncuși”. Democratic, toți sunt domni, de la președintele țării până la gunoier. Brâncuși e altceva, el e artist, iar unui sculptor de talia lui urieșească nu i te adresezi cu banalul „domnule”. Nici „domn” și nici „maestru”, Brâncuși a fost deasupra tuturor vanităților considerându-se doar meșter. Dar ce meșter! Deci, „Meșter Brâncuși!” și nu altcum. Guvernul dispune de un fond special: de ce nu se ia de acolo suma necesară completării celor 11 milioane de euro pentru achiziționarea „Cumințeniei” brâncușiene? Cu titlu de împrumut, dacă altminteri nu-i modru s-o plătească. Dacă nu se va lua o decizie salvatoare, fermă, în curând vom începe iar să ne văicărăm de pierderea unei valori naționale

de primă mână. Și iar vom drâmbui din buze a pagubă.

De ce nu trebuie pierdută cu niciun chip sculptura lui Brâncuși? Pentru că prin substanță și spirit „Cumințenia pământului” este cea mai românească operă a sa. Însuși titlul lucrării trădează acest lucru. Cele două cuvinte, *cumințenie* și *pământ* sunt adânc legate de simbolismul tradițional românesc. Nu știu alte neamuri ce înțeleg prin *cumințenie*, dar la noi cuvântul are dublu sens pe care aiurea nu-l mai găsim, el înseamnă concomitent și liniștit, dar și cu judecată - „cu minte”. În ce privește cuvântul *pământ*, el este atotcuprinzător și în primul rând pentru români, concret și filosofic, a fost elementul în jurul căruia și-au axat întreaga viață. Avem și un al doilea termen echivalent cu pământ, *țărână*, preluat din latinescul *terra*, care a dat naștere unor forme lexicale precum *țară*, *țarină*, *țaran*, dar simbolistica sa este mai limitată și, în mod paradoxal mai slabă, uneori chiar negativă. În schimb termenul e mult mai complex în simboluri și sensuri, are o forță expresivă cu mult mai puternică și mai gravă. „Obiceiul pământului” și „cumințenia pământului” rezumă, prin asociere, ideea de judecată, „cu minte”, în sens de ordine cutumiară a locului și înțelepciune. Se vede astfel că alegerea titlului sculpturii nu-i deloc întâmplătoare. Și, în general, denumirile sculpturilor brâncușiene nu a fost niciodată efectul unui joc cu cuvintele așa cum se procedează prea adesea în arta contemporană ca să atragă atenția. Uneori asupra mai nimicului. În ce privește sculptura propriu-zisă, fără a forța asemănarea cu alte opere de artă, pe care Brâncuși nici măcar nu le-a văzut, așa cum e cazul cuplului de la Hamangia, a reliefului de pe catedrala din Aulnay, chiar acel Bulul, sculptură din insula Luzon din Filipine, descoperit în muzeul de Etnografic din Anvers, pe care eu însămi am semnalat-o, trebuie admis nu ce credem noi, ci ce a spus însuși artistul, că sculptura sa vine din trecut, din arhaic, acolo unde își au obârșia toate. „Cumințenia Pământului”, spunea Brâncuși, „a fost încercarea mea de a da de fundul mării cu degetul arătător”, fundul mării însemnând în acest caz tocmai originea, arhaicul de care am mai pomenit. Ceea ce prețuia sculptorul în arta primitivă era uluitoarea capacitate de sinteză a volumelor și simbolistica, două elemente pe care arta în evoluția ei le-a pierdut și care, în mod miraculos, i-a fost dat tocmai lui să le descopere, iar prin ele să inoveze viziunea sculpturală.

„Cumințenia Pământului” este operă cheie în arta brâncușiană. Chiar dacă „Sărutul” este anterior ei, modificarea radicală a felului de a gândi sculptura a venit după 1910. Se poate spune, fără a greși, că modernitatea viziunii sale e o întoarcere la esențele artei arhaice. Nu copierea acestora, ci reinterpretarea calităților sale fundamentale.

Și astăzi ce facem? După ce a scos cu greu cinci milioane de euro din veșnic invocatul buget sărac, guvernul cerșește de la populație. Care populație n-are de unde scoate suma. Ar fi poate stimulator să aflăm cât au donat politicienii și membrii guvernului, de la președinte în jos. Cum în afară de cele două sute și ceva de mii nu s-a adunat mai nimic până acum, e lesne de înțeles că nu s-au prea înghesuit să doneze, decât sume simbolice cel mult. Ce-ar fi dacă fiecare din ei ar dona leafa pe o lună? Sau i-ar „stimula” pe noii îmbogățiți să dea biblica zecială din averea lor pentru achiziționarea sculpturii? Că de tăiat lefuri și pensii, guvernul tehnocrat s-a gândit deja. Sau greșesc eu?

Numărul sculpturilor lui Brâncuși în România e foarte mic față de cele aflate în Franța și Statele Unite, dar și pe acelea le-am tratat precum i-a tăiat capul pe unii și pe alții.

atitudini

Știri de la Centrul Cultural Pitești

Marius Andreescu

■ Centrul Cultural Pitești, Facultatea de Științe Juridice și Drept Administrativ din cadrul Universității Pitești și Curtea de Apel Pitești au organizat simpozionul cu tema „Libertate și libertinaj”, din seria manifestărilor sub genericul „Lege și libertate cu Marius Andreescu”. Evenimentul, susținut de lector univ. dr. Marius Andreescu, judecător la Curtea de Apel Pitești a reunit un public format din elevi, cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teiuleanu, medicii-poetii Adrian Mitroi, Constantin Teodor Craifaleanu, promotrul cultural Adina Perianu. Marius Andreescu a vorbit despre libertate și sensurile multiple ale acestui concept: eliberare, posibilitatea omului de a alege între bine și rău. Distinsul om al legii a mai abordat conceptul de libertinaj și formele în care se manifestă: dependența de telefonul mobil, de calculator, de a agonisi. „Este o iluzie a crede că poți să fii liber în afara unei ordini pe care ți-o asumi”, a conchis Marius Andreescu.

Adrian Mitroi

■ Manifestare de suflet joi, 16 iunie, în Sala Ars Nova din cadrul Centrului Cultural Pitești. Medicul-poet Constantin Teodor Craifaleanu și-a lansat al doilea volum de versuri, cu titlul „Floarea iubirii”. Evenimentul editorial a reunit un public numeros, format din literați ai urbei, prieteni și membri ai familiei autorului. Născut în orașul Câmpulung Moldovenesc, unde a locuit vremelnice, neavând rădăcini în zonă, Constantin Teodor Craifaleanu este absolvent al Facultății de Stomatologie din cadrul Universității de Medicină București. A profesat ca medic stomatolog din 1976 până în anul 2000 în rețeaua medicală a CFR-ului la Piatra Olt, Câmpulung Muscel și Pitești, iar apoi, până în prezent în sistem privat. Este căsătorit cu piteșteanca Elena Netcu, astăzi, medic de familie, și au un fiu, Radu, care a îmbrățișat profesia tatălui. Interesul pentru literatură al lui Constantin Teodor Craifaleanu s-a dezvoltat încă din copilărie, chemare care pe parcurs s-a transformat în dragoste pentru poezie.

Lansarea volumului „Floarea iubirii”

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova, ediția din luna iunie a Cenaclului „Armonii Carpatine”, eveniment desfășurat în colaborare cu Liga Scriitorilor din România și de Expresie Română de Pretutindeni Filiala Argeș și Grupul Vocal „Armonia”. Manifestarea, coordonată de redactorul-șef al Revistei Carpatice, scriitorul Nicolae Cosmescu și dirijorul Grupului Vocal „Armonia”, col.(rtr.) Nicolae Perniu a cuprins o lectură publică susținută din creațiile proprii de poezii Denisa Coroja, Adrian Mitroi, Nicolae Braniște, Constantin Teodor Craifaleanu și Constantin Vărășcanu. Totodată, a avut loc lansarea noului număr al Revistei Carpatice, publicație trimestrială a Ligii Scriitorilor, editată de Centrul Cultural Pitești, despre care au luat cuvântul scriitorii Vasile Dorin Ghilencea, Nicolae Cosmescu și publicistul Constantin Cârstoiu. Publicul format din elevi, cadre didactice de la Liceul Tehnologic ASTRA și creatori de cultură s-a mai delectat cu un recital muzical inspirat din

lirica eminesciană, în interpretarea Grupului Vocal „Armonia”.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova, serbarea copiilor care urmează cursul de engleză și pian sub genericul „Enlgeza pe Portativ”, desfășurat de profesoara Ilzi Sora în cadrul instituției. În fața publicului format din părinți și bunici, micii artiști au pus în practică tot ce au învățat la orele de curs. Pentru efortul lor, talentații copii au fost răsplățiți cu diplome de merit din partea Centrului Cultural Pitești.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat o nouă întâlnire literară, în cadrul proiectului cultural-educativ, sub genericul „Printre Cărțile Oamenilor de Cultură Argeșeni”, avându-l invitat pe scriitorul Nicolae Eremia. Originar din comuna Teiu, distinsul om de cultură este absolvent al Institutului de Învățământ Superior Pitești, Facultatea de Învățământ Tehnic – T.C.M. – promoția 1980. A publicat poezie, proză, cronici și medalioane literare în revistele Argeș, Cafeneaua literară, Carpatice, editate de Centrul Cultural Pitești, precum și în alte publicații de profil și a obținut o serie de premii pentru creațiile sale literare. Este autor al volumului de versuri „Roțile de osândă”, al monografiei comunei Teiu și al volumului de eseuri literare cu titlul „Trompetist la curtea scriitorilor”, fiind inclus în mai multe antologii ale scriitorilor argeșeni. La reuniunea literară desfășurată în Sala Ars Nova a Centrului Cultural Pitești au participat elevi, cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teiuleanu, consumatori și creatori de cultură argeșeni. Evenimentul a cuprins o lectură din cărțile semnate de Nicolae Eremia, susținută de eleve de la instituții de învățământ din Pitești, un laudatio oferit de poeta Denisa Popescu și un dialog cu invitatul.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Piața Primăriei un spectacol din seria manifestărilor sub genericul „Seri de muzică – LA FÂNTÂNĂ”. Evenimentul, susținut de cantautorul Tiberiu Hărăguș și Grupul Folk „P620”, din cadrul Centrului Cultural Pitești a fost pe gustul publicului de ocazie. Copiii și tinerii care au chemarea muzicii folk au interpretat cu dăruire preț de mai bine de un ceas, creații proprii, melodii mai vechi și mai noi ale genului. Spectacolul a fost dedicat Zilei Mondiale a Muzicii.

■ Regal de muzică corală în județul Argeș, prilejuit de organizarea Festivalului Internațional „D.G. Kiriac”, în perioada 22 – 26 iunie. Manifestarea, ajunsă la a XXV-a ediție este organizată de Consiliul Județean Argeș, Primăria Municipiului Pitești, Primăria Orașului Mioveni, Primăria Orașului Topoloveni, Arhiepiscopia Argeșului și Muscelului, Asociația Națională Corală din România, Asociația Culturală Ars Nova Argeș. La spectacolele care se desfășoară la Teatrul Alexandru Davila din Pitești, Casa de Cultură PR. Ion Ionescu din Topoloveni și la Centrul Cultural Mioveni evoluează coruri din România, Germania și Grecia. La deschiderea oficială, care a avut loc la Teatrul Alexandru

Davila au luat cuvântul directorul interimar al teatrului piteștean, regizorul Matei Varodi, directorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș, Sorin Mazilescu, muzicianul Moise Măteulescu. Totodată, a avut loc lansarea cărții cu titlul „Festivalul de Muzică Corală D.G.Kiriac”, lucrare coordonată de Costin Alexandrescu.

■ Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu” și Școala Militară de Maiștri Militari și Subofițeri a Forțelor Terestre „Basarab I” au organizat simpozionul cu tema „Rolul serviciilor secrete în lume”. Manifestarea, care s-a înscris în seria dezbaterilor publice lunare, sub genericul „Lumea Azi” a fost susținută de istoricul Marius Chiva, redactorul șef al revistei-document Restituiri, col.(rtr.) Teodor Ghițescu, col.(r) Ion Stan, consilierul județean Marius Postelnicescu și medicul-poet Adrian Mitroi. Vorbitorii au subliniat că obiectivul serviciilor secrete constă în apărarea intereselor statelor pe care le reprezintă, iar lupta dintre serviciile secrete se dă între cele două sisteme: capitalist și socialist.

■ Eveniment editorial de excepție desfășurat în Sala Ars Nova, din cadrul Centrului Cultural Pitești. Medicul-poet Adrian Mitroi și-a lansat cel de-al treilea volum de versuri, cu titlul „Salba de cuvinte”. Autorul a organizat manifestarea într-o notă originală. A prezentat povestea noii sale lucrări, mărturisindu-le celor prezenți, că fiecare carte publicată este un copil al său, în care transmite gândurile și sentimentele care l-au încercat în anumite momente ale existenței. Distinsul creator de cultură a fost acompaniat de artistul plastic Constantin Samoilă, care a recitat cu patos caracteristic, o suită de poeme din volumul „Salba de cuvinte”. Originar din Pitești, Adrian Mitroi este de profesie medic veterinar, iar de trei ani scrie literatură actuală, din care străbate filonul folcloric românesc, de care este iremediabil legat.

■ Municipiul Pitești a fost gazda Campionatului Balcanic de Atletism – seniori, ajuns la a 75-a ediție, care s-a desfășurat în perioada 25 - 26 iunie, pe Stadionul Nicolae Dobrin. Deschiderea oficială a cuprins un program folcloric, susținut de Valentin Grigorescu, Taraful „Zavaiodoc” din cadrul Centrului Cultural Pitești și Ansamblul Folcloric „Dorul” al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș. Au urmat alocuțiuni susținute de președintele Federației Române de Atletism Ion Sandu, primarul Municipiului Pitești Constantin Cornel Ionică, președintele Federației Balcanice de Atletism Dobromir Karamarino, președintele Consiliului Județean Argeș Dan Manu, primarul Municipiului Pitești Constantin Cornel Ionică. La competiții au participat peste 600 de sportivi din 17 țări balcanice.

CARMEN ELENA SALUB

Trista poveste de dragoste...

(urmărire din p. 32)

Unde-i domnu' Mitu? "Nu-i acasă!" "Da unde-i?" a insistat ea. "Nu știu". "No, atunci, mergeți la Vulcan că a dat telefon de la Miliție că e lovit acolo." Eu, când am auzit așa ceva, m-am dus la un alt vecin, de peste drum, care avea mașină și i-am zis: "Domnu' Dobre, haideți cu mine până la miliție la Vulcan. Vecina zice că Mitu e accidentat acolo". M-au dus vecinii, a venit și domnu' Dobre și vecina cu mine. La miliție era un maior de serviciu. Mă duc la ghișeu și mă întreb: "Ce doriți?" Zic: "Sunt soția lui Blaj Dumitru și ați dat telefon la noi acasă". "Da, doamnă, e adevărat!" a zis el. "Ce-i adevărat?" "E mort, e în morgă!"

Dar cine nu bea când vezi că te necăjești degeaba pentru adevăr?

- Când am auzit așa ceva, am înțeles că e vorba de morga de la Petroșani. Vecinii mei au înțeles bine. "Nu, tanti Anișoara, e aici, la Vulcan. Aici trebuie să mergem". Mitu era mort. Îl aduseseră, cine știe cu ce-l aduseseră, și era băgat drept în morgă. Nici nu apucase să se răcească. Am încercat să-l mișc dar degeaba. El avea buzele vinete și era vântat la față iar pe ceafă avea sânge. Ei au zis că l-au găsit... Omul mai bea, de supărare. Dar cine nu bea când vezi că te necăjești degeaba pentru adevăr? Ce poate să facă un om singur? Au zis

că n-a fost otrăvit. Luni dimineața era tăiat și mi-au spus că avea un cheag de sânge la cap și că l-au luat la analiză. Cheagul de sânge l-or fi făcut chiar ei. Țala care o fi dat...

Imposibila reconstituire

-N-am reușit să aflui ce i s-a întâmplat. M-am dus, de vreo câteva ori în audiență la șeful miliției din Petroșani. Ce-o făcut și Țala cu mine....Îmi zicea: "Dumneata știți să mergi înainte așa, ca și calul! Nu mai vezi nimic altceva. Eu trebuia să-ți păzesc bărbatul?" Și unde era să mă duc eu, o femeie singură. Eu cred că a fost undeva să bea. L-au băgat într-o mașină și... Eu la asta mă gândesc. L-au găsit la Vulcan, acolo unde o ia autobuzul spre Lupeni. Într-un șanț... Era în comă. Dacă eram cu el, sunt convinsă că nu s-at fi întâmplat. Putea trăi și azi. Când a fost să-l îngroape, șeful de depozit n-a lăsat pe nici un om să meargă la înmormântare. Pe nimeni, pe nimeni... Dar nu l-a ajutat Dumnezeu că, după un an, a murit și el. Omul meu e îngropat în cimitirul din Iscroni. Dacă aveți ocazia să treceți pe-acolo, cum intrați în cimitir o să vedeți o cruce de piatră cu fotografia lui. La cap are un brad mare și falnic.

Uitarea începe odată cu arderea fotografiilor?

Începând cu data de 1 ianuarie 1996, doamna Anica Blaj a ieșit la pensie. A lucrat 29

de ani, 7 luni și o zi. Ultimii 18 ani i-a trudit, la câțiva metri deasupra pământului, pe o macara. Locuiește, în prezent, singură, în Aninoasa. Are un apartament la bloc pe strada Libertății. Majoritatea pozelor pe care le mai avea, le-a ars. Se uita prea des la ele și plângea de fiecare dată. A mai ținut doar două dintre ele. "După Revoluție și-a mai adus cineva aminte de soțul dv.?", am pus și eu o întrebare prostescă. "Nu, nu și-a mai adus nimeni aminte. Ce să-și mai aducă aminte? Primarul care este acum în Aninoasa este un om tânăr. Mă respectă și îmi vorbește frumos..."

FESTIVALUL-CONCURS NAȚIONAL DE CREAȚIE LITERARĂ „AVANGARDA XXII”

Ediția a XV - a, Bacău-Tescani, 29 septembrie - 1 octombrie 2016

Fundația Culturală „Georgeta și Mircea Cancicov” organizează cea de-a XIV - a ediție Festivalului-Concurs Național de Creație Literară „Avangarda XXII”, manifestare care își propune descoperirea și promovarea creatorilor de poezie, proză scurtă, teatru scurt, critică literară și eseu - tineri și adulți, începători și profesioniști -, a celui mai bun debut în volum, a celor mai buni poeți consacrați, precum și a celei mai bune antologii de autor, identificarea și promovarea celor mai valoroase reviste literare și de cultură. De asemenea, inițiativa își mai propune descoperirea și promovarea valorilor autentice băcăuane prin acordarea Premiilor Anuale ale Fundației „Georgeta și Mircea Cancicov” pentru Literatură, Cultură, Arte și Jurnalism.

La această competiție pot participa:
I. Creatori de poezie, proză scurtă, teatru și critică literară și/sau eseu, care:

■ nu au depășit vârsta de 47 de ani și nu au debutat editorial ■ au debutat editorial în perioada 2015 și nu au depășit vârsta de 47 de ani ■ nu au depășit vârsta de 65 de ani (scriitori profesioniști), precum și

II. Autori de antologii (din creația unui singur sau a mai multor poeți), aparute în 2015

III. Reviste literare și de cultură
IV. Creatori din domeniile literaturii, culturii, artelor, științei și învățământului

I. Concuranții care nu au depășit vârsta de 47 de ani, nu au debutat editorial și nu au primit premiul de debut în volum în edițiile anterioare vor expedia un număr de minimum: - un grupaj de 10 poezii, - 3 lucrări de proză însumând maxim 8 pagini, - 1 - 2 piese de teatru scurt, - 2 lucrări de critică literară/eseu de circa 4-5 pagini.

Lucrările vor fi editate în word, cu fontul Times New Roman, corp 12, la un rând și jumătate, cu diacritice. Lucrările vor purta un motto, iar fișa autorilor (care va conține, în mod obligatoriu, o copie scanată a cărții de identitate, numele și prenumele, locul și data nașterii, profesia, locul de muncă, adresa exactă, numărul de telefon și de mobil și

adresa de e-mail) se va introduce într-un plic închis, ce va avea același moto cu cel al lucrărilor. De asemenea, concurenții vor introduce în plicul mare un CD cu textele și fișa autorului cules în word, cu fonturi românești (condiție eliminatorie!), o copie scanată a cărții de identitate, precum și două poze color - una bust și una în picioare, scoase cu aparat foto digital, la rezoluție maximă.

Conținutul CD-ului va fi transmis obligatoriu și la adresa de e-mail: fundatiacanicov@yahoo.com

■ ■ Concuranții care au debutat editorial în anul 2015 și nu au depășit vârsta de 47 de ani vor trimite trei exemplare din cartea apărută, un CD cu cartea în PDF, o copie scanată a cărții de identitate, un curriculum vitae și o fotografie. ■ Poeții consacrați, care nu au depășit vârsta de 65 de ani, vor trimite minimum trei titluri de cărți reprezentative, un CD cu cartea în PDF, o copie scanată a cărții de identitate, un curriculum vitae și o fotografie.

Același lucru este valabil și pentru editorii (responsabili, îngrijitorii) antologiilor care cuprind creațiile mai multor poeți.

■ Poeții profesioniști, care și-au scos o antologie din creația proprie în anul 2015, vor trimite trei exemplare din cartea respectivă, un CD cu cartea în PDF, o copie scanată a cărții de identitate, un curriculum vitae și o fotografie. ■ Prozatorii, dramaturgii și criticii literari vor trimite o carte editată în anul 2015, în trei exemplare, un CD cu cartea în PDF, o copie scanată a cărții de identitate, un curriculum vitae și o fotografie. ■ Directorii (redactorii-șefi) publicațiilor literare și de cultură de limbă română, din țară și străinătate vor trimite cel puțin trei numere reprezentative apărute în cursul anului 2015, un CD o copie scanată a cărții de identitate, un curriculum vitae și o fotografie.

Toate lucrările vor fi expediate până la data de **26 august 2016** (data poștei), pe adresa: **Direcția Județeană pentru Cultură Bacău, Strada 9 Mai nr. 33, etaj III, C.P. 600066, cu mențiunea: „Pentru Festivalul de Creație Literară Avangarda XXII”.**

Concuranții premiați vor fi, în prealabil, anunțați telefonic sau prin poșta electronică în vederea participării la festivitatea prilejuită de acest eveniment. Organizatorul va asigura transportul, masa și cazarea pentru invitați și laureați. Manuscrisele, revistele, cărțile și CD-urile nu se înapoiază.

II. Până la data 26 august 2016, creatorii din domeniile literaturii vor trimite prin poșta sau vor depune la sediul Direcției Județene pentru Cultură Bacău: - o carte de poezie editată în 2015 sau minimum două grupaje de poezie publicate în reviste literare anul trecut, - o carte de proză editată în 2015 sau minimum două proze publicate în reviste literare anul trecut, - o carte de critică literară editată în 2015 sau minimum două articole publicate în reviste literare anul trecut. Artiștii plastici vor depune minimum trei lucrări semnate în anul 2015. Dirijorii de orchestre sau coruri, soliștii vocali și instrumentiști, ansamblurile folclorice vor depune -pe CD sau stik - minimum trei piese prezentate la trei spectacole diferite în anul 2014. Jurnaliștii vor depune minimum trei reportaje sau anchete sau interviuri, indiferent de mărimea lor, și cinci note sau știri - toate publicate în anul 2015.

Lucrările, însoțite de un CV, vor purta mențiunea: „Pentru Premiile Anuale ale Fundației Culturale Cancicov”.

Premiile:
Pentru prozatorii consacrați, care nu au depășit vârsta de 65 de ani:

■ Premiul de Excelență pentru cea mai bună carte de proză a anului 2015

Pentru poeții consacrați, care nu au depășit vârsta de 65 de ani:

■ Premiul de Excelență pentru cea mai bună carte de poezie a anului 2015

Pentru dramaturgii consacrați, care nu au depășit vârsta de 65 de ani:

■ Premiul de Excelență pentru cea mai bună carte de teatru a anului 2015

Pentru criticii literari consacrați, care nu au depășit vârsta de 65 de ani:

■ Premiul de Excelență „pentru cea mai bună carte de critică literară a anului 2015

Pentru poeții care au debutat editorial în anul 2015 și care nu au depășit vârsta de 47 de ani:

■ Premiul de Excelență pentru cea mai bună carte de debut a anului 2015

Pentru cea mai bună antologie (inclusiv de autor) de poezie a anilor 2015:

■ Premiul de Excelență
Pentru poeții care nu au debutat editorial și nu au depășit vârsta de 47 de ani:

■ Premiul de debut în volum al Editurii Fundației Culturale Cancicov Bacău

La această categorie se vor mai acorda Premiile II și III, trei mențiuni, precum și premiile unor reviste literare.

Pentru cea mai bună revistă literară și de cultură a anului 2015:

■ Premiul de Excelență al FUNDAȚIEI CULTURALE „GEORGETA ȘI MIRCEA CANCICOV”

Pentru întreaga creație literară și/sau pentru întreaga activitate depusă la o revistă aflată sub egida Uniunii Scriitorilor din România, Juriul va acorda:

■ Premiul „OPERA OMNIA” sau PREMIUL DE EXCELENȚĂ

PREMIILE ANUALE ALE FUNDAȚIEI CULTURALE „GEORGETA ȘI MIRCEA CANCICOV” PENTRU LITERATURĂ, CULTURĂ, ARTE ȘI JURNALISM

În vederea stimulării și promovării la nivel local, național și internațional a creatorilor băcăuani din domeniile literaturii, artelor, științei și învățământului, juriul constituit va acorda:

■ Premiul de Excelență pentru cea mai bună carte de poezie a anului 2015

■ Premiul de Excelență pentru cea mai bună carte de proză a anului 2015

■ Premiul de Excelență pentru cel mai bun artist plastic al anului 2015

■ Premiul de Excelență pentru cel mai bun jurnalist al anului 2015

■ Premiul de Excelență pentru cel mai bun solist-vocal/ instrumentist al anului 2015

Relații: mobil: 0721/861045

E-mail: fundatiacanicov@yahoo.com

Director Festival, Victor Munteanu

Nota redacției:
O revistă are, în mod logic, un program estetic propriu. În schimb tendința scriitorilor actuali – incitați de tehnica ultramodernă – este să trimită același text la cât mai multe publicații. Ceea ce nivelează peisajul revuistic până la omogenizarea totală. De aceea, îi anunțăm pe colaboratorii noștri că Argeș nu publică decât texte originale, care nu au apărut inițial în volume, reviste etc., iar textele nu le primește decât în format electronic, cu diacritice.

Număr ilustrat cu opere ale lui Constantin Brâncuși.

Revista ARGES poate fi procurată și prin comandă directă la sediul, cu plata ramburs, cheltuielile de expediție fiind suportate de către expeditor.

IMPORTANT! Vă puteți abona pentru anul 2016, costul abonamentului fiind de 42 lei/an. Plata se face prin mandat poștal pe numele CRISTINA LINTESCU, Centrul Cultural Pitești, Casa Cărții, Pitești, O.P. 1, cod 110013. Tel./fax: 0248/219976.

ARGES

● Revistă lunară de cultură
● Apare sub egida Consiliului Local, a Primăriei Pitești și a Uniunii Scriitorilor din România
● Editată de Centrul Cultural Pitești
● Membră ARIEL

Senior editor:
CALINIC, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului
Redactor-șef: **DUMITRU AUGUSTIN DOMAN** (augustindoman@yahoo.com, <http://www.blogdoman.blogspot.com>)
Consilieri editoriali:
NICOLAE OPREA, MARIN IONIȚĂ
Secretar de redacție: **SIMONA FUSARU** (s_fusaru@yahoo.com, <http://www.fusaru.blogspot.com>).
Redactori: **MARIANA ȘENILĂ-VASILIU, MIRCEA BÂRSILĂ, AUREL SIBICEANU**

Redacția:
Pitești,
Casa Cărții,
Centrul Cultural Pitești;
http:
www.centrul-cultural-pitesti.ro;
tel./fax: 0248/219976
ISSN: 1221-2350
Tiparul executat la SC Argeșul liber SA

ARG PRESS

Fiecare autor care semnează în revista ARGES răspunde moral și juridic de conținutul afirmațiilor sale. Textele și fotografiile aduse în redacție nu se înapoiază.

litere